

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyach kilku gmin w przedmiocie znizienia
prestacyj na płace nauczycieli.

Wysoki Sejmie!

Po wydrukowaniu sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 6. września 1892 L. 36.935 o petycyach kilku gmin w przedmiocie znizienia im prestacyj na płace nauczycieli, przedłożyła c. k. Rada szkolna krajowa swą opinię jeszcze co do siedmiu petycyj, dotyczących tego samego przedmiotu, a mianowicie gmin: Potutory, Koziary, Falkenberg, Palczyńce, Dąbrowa, Mołodyńcze i Dubie. O tych petycyach przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi następujące sprawozdanie:

1. Gmina Potutory powiatu brzeżańskiego, która na podstawie dobrowolnie przyjętego zobowiązania uiszcza na płacę nauczyciela roczną prestacyę w kwocie 153 zł. 62 ct., wniosła do Wys. Sejmu petycyę o znizienie tej prestacyi do wysokości 9% dodatku do podatków bezpośrednich t. j. do wysokości prestacyj unormowanej art. 18. ustawy kraj. z dnia 2. lutego 1885 nr. 29 dz. u. kr. Ponieważ opłacane przez tę gminę podatki bezpośrednio wynoszą 805 zł. 88 ct. w. a, a zatem prestacya ustawowa wynosiłaby kwotę 72 zł. 53 ct., przeto w wypadku niniejszym chodziłoby o obnizienie prestacyi o 81 zł. 09 ct.

Na pokrycie wydatków gminnych w ściślejszem znaczeniu i na potrzeby szkolne nałożyła gmina Potutory dodatek do podatków bezpośrednich w wysokości 67%.

Wydział powiatowy i Rada szkolna okręgowa w Brzeżanach popierają petycyę tej gminy. Toż samo czyni Rada szkolna krajowa, opierając się na opinii powyższych władz. Wydział krajowy sądzi, że znizienia gminie Potutory prestacyi z kwoty 153 zł. 62 ct. do 120 zł. rocznie, odpowie w zupełności względem słuszności a będzie dla gminy znaczną ulgą.

2. Gmina Koziary powiatu zbaraskiego, która na podstawie dobrowolnie przyjętego zobowiązania, uiszcza na płacę nauczyciela prestacyę w rocznej kwocie 200 zł., wniosła do Wys. Sejmu petycyę o znizienie jej tej prestacyi do wysokości 100 zł.

Obowiązkowa prestacya wynikająca z ustawy, t. j. 9% dodatków do podatków bezpośrednich przy sumie podatkowej 434 zł. 89 ct. wynosiłaby tylko kwotę roczną 39 zł. 14 ct.

Gmina Koziary zmuszoną jest na pokrycie wydatków na cele szkolne potrzebnych, nakładać na swych mieszkańców 49%, zaś na potrzeby gminne 16% dodatek, razem przeto 65% dodatków do podatków bezpośrednich.

Wydział powiatowy popiera tę petycję, oświadczając, że gmina Koziary nie jest w stanie poddać temu ciężarowi. Rada szkolna okręgowa w Zbarażu stwierdza, iż gmina ta przeciążona jest wydatkami na potrzeby szkolne i dlatego wnosi na zmniejszenie prestacji do kwoty 100 zł. Rada szkolna krajowa oświadczyła się za wnioskiem Rady szkolnej okręgowej.

Wydział krajowy sądzi jednak, że zmniejszenie prestacji gminie Koziary z kwoty 200 zł. do 150 zł. odpowie względom słuszności a gmina obowiązkowi opłacania tej zmniejszonej prestacji będzie mogła zadość uczynić.

3. Gmina Falkenberg w pow. dobromilskim opłaca w ogóle na potrzeby szkolne kwotę roczną 200 zł., z czego przypada tytułem prestacji na płacę nauczyciela rocznie 109 zł. Gmina ta wniosła do Wys. Sejmu petycję o przyjęcie tego całego wydatku na fundusz szkolny krajowy.

Z przedłożonego przez Wydział pow. w Dobromilu budżetu powyższej gminy na rok 1892 przekonał się Wydział krajowy, że gmina Falkenberg przeciążoną jest istotnie wydatkami, na pokrycie których zmuszoną była nałożyć 103% dodatków do podatków bezpośrednich.

Rada szkolna okręgowa w Dobromilu oświadcza, że gmina ta składająca się zaledwie z 25 numerów, przedstawia bardzo skromną siłę podatkową; mieszkańcy jej zubożeli i obdłużyli się, wskutek czego nie są w stanie opłacać tak wysokiej prestacji na płacę nauczyciela.

Rada szkolna krajowa popiera prośbę gminy Falkenberg, oświadczając, iż prestacja jakaby na nią z ustawy wypadła, wynosić będzie rocznie 26 zł. 80 ct.

Uwzględniając powyżej wykazany niepomysłny stan majątkowy gminy Falkenberg. Wydział krajowy sądzi, iż należałoby zmniejszyć jej uiszczaną na płacę nauczyciela prestację z 109 zł. na 60 zł. rocznie.

4. Gmina Palczyńce powiatu Zbaraskiego, która na podstawie dobrowolnie przyjętego zobowiązania uiszcza na płacę nauczyciela prestację roczną w kwocie 95 zł. 97 ct. i w naturaliach oszacowanych na 151 zł. 12 ct., czyli razem 247 zł. 9 ct., wniosła do Wys. Sejmu petycję o zmniejszenie jej tej prestacji do wysokości prestacji ustawowej, t. j. 9% dodatku do podatków bezpośrednich.

Rada szkolna okręgowa w Zbarażu, zapytana o opinię oświadczyła, że gmina Palczyńce należy do najuboższych w powiecie wskutek utraty w r. 1855 około 430 morgów gruntów położonych w Rosyi, o które gmina ta długie lata procesowała się, a bezskuteczny proces wyniszczył ją materialnie. Rada szkolna okręgowa wnosi, aby prestację opłacaną w gotówce przez gminę Palczyńce w kwocie 95 zł. 97 ct. przenieść na fundusz szkolny krajowy.

Wydział powiatowy w Zbarażu oświadcza, że gmina Palczyńce prócz 42 morgów pastwiska gminnego użytkowanego wspólnie przez całą gminę, nie posiada żadnego innego majątku, a popierając petycję gminy, oświadcza się również za odpisaniem prestacji uiszczanej w gotówce. Wnioski Rady szkolnej krajowej i Wydziału powiatowego popiera ze swej strony Rada szkolna krajowa.

Gmina Palczyńce przy podatkach bezpośrednich w kwocie 630 zł. 24 ct. zmuszoną była nałożyć na mieszkańców swych 34% dodatków na potrzeby gminne w ściślejszym znaczeniu, 15% na pokrycie prestacji opłacanej w gotówce, zaś 7% na inne potrzeby szkoły, — razem przeto 56% dodatków do podatków bezpośrednich. Jeśli doliczy się do tego jeszcze prestacja w naturaliach oszacowana na 151 zł. 12 ct., która to kwota odpowiada około 24% dodatków, to okaże się, że wydatki gminy Palczyńce na potrzeby szkolne przedstawiają 46%, a razem z potrzebami gminnymi 80% dodatków do podatków bezpośrednich.

Wydział krajowy sądzi, iż w obec przytoczonych powyżej powodów należy tej gminie zniżyć prestacyę uiszczaną w gotówce z kwoty 95 zł. 97 ct. do kwoty 30 zł. Prestacya uiszczana w naturaliach pozostaje w swej wysokości.

5. Gmina Dąbrowa powiatu chrzanowskiego, która na mocy dobrowolnie przyjętego zobowiązania uiszcza na płacę nauczyciela roczną kwotą 167 zł. 14 ct., wniosła do Wys. Sejmu petycyę o zniżenie jej tej prestacyi do wysokości ustawowej prestacyi. Petycyę tę przekazał Wys. Sejm uchwałą z dnia 9. kwietnia 1892 Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i ewentualnego przedłożenia wniosku na następnej sesyi.

Zobowiązania gminy Dąbrowy do uiszczania powyższej prestacyi pochodzi jeszcze z tego czasu, kiedy gmina posiadając w swym obrębie kopalnie węgla, znajdowała na miejscu łatwy i korzystny zarobek. Dziś po upadku kopalni, członkowie gminy mając przeważnie liche piaszczyste grunta, zubożeli i muszą za zarobkiem udawać się do Król. Polskiego. Wydział powiatowy w Chrzanowie popiera bardzo gorąco powyższą petycyę, oświadczając, iż gmina ta obciążona jest nadmiernymi dodatkami do podatków. Gmina Dąbrowa prócz powyższej prestacyi na płacę nauczyciela opłaca na inne potrzeby szkoły według preliminarza miejscowego funduszu szkolnego 250 zł. 98 ct., co razem z prestacyą na płacę nauczyciela przedstawia 84% do podatków bezpośrednich. Wszystkie dodatki łącznie z dodatkiem nałożonym na potrzeby gminne w ściślejszem znaczeniu wynoszą 134%.

Rada szkolna okręgowa w Chrzanowie popiera również bardzo usilnie petycyę gminy Dąbrowy.

Rada szkolna krajowa oświadczyła się za zniżeniem tej gminie prestacyi z kwoty 167 zł. 14 ct. na 80 zł. rocznie, co przedstawia 17% opłacanych przez gminę podatków bezpośrednich.

Wydział krajowy sądzi, iż wobec stwierdzonego ubóstwa i obciążenia gminy dodatkami, należy najmniej przyjsć jej z pomocą, redukując jej prestacyę do wysokości przez Radę szkolną krajową zaproponowanej.

6. Gmina Mołodyńcze powiatu bobreckiego, która zobowiązała się dobrowolnie do uiszczania prestacyi na płacę nauczyciela w rocznej kwocie 110 zł., wniosła do Wys. Sejmu prośbę o zniżenie jej tej prestacyi do 80 zł.

Wydział powiatowy w Bóbrce popiera powyższą petycyę, podnosząc w motywach, że gmina Mołodyńcze przy sile podatkowej 693 zł. 70 ct. nakładać musi na swe potrzeby przeciętnie 57% dodatków do podatków bezpośrednich, a mieszkańcy tej gminy wskutek powtarzających się od lat kilku klęsk elementarnych, materyalnie bardzo podupadli.

Rada szkolna okręgowa w Bóbrce i Rada szkolna krajowa popierają również powyższą petycyę.

Wydział krajowy sądzi, że zniżenie tej gminie prestacyi z kwoty 110 zł. do wysokości 90 zł. odpowie względem słuszności.

7. Gmina Dubie powiatu brodzkiego, która zobowiązała się uiszczać prestacyę na płacę nauczyciela w kwocie 180 zł. rocznie, wniosła do Wys. Sejmu petycyę o zupełne odpiśanie jej tej prestacyi w pierwszych 10 latach a zniżenia jej w następnych do wysokości 100 zł., co odpowiadałoby niemal prestacyi obowiązkowej, gdyż bezpośrednie podatki opłacane w tej gminie wynosiły w r. 1891 kwotę 1.059 zł. 91 ct., zatem 9% dodatku z ustawy wynosiłby 95 zł. 39 ct.

Rada szkolna okręgowa w Brodach oświadcza, że stosunki majątkowe tej gminy są nader opłakane, gdyż w ostatnich latach zmuszoną była postawić nowa murowaną szkołę a obecnie zachodzi potrzeba odrestaurowania budynków plebańskich. Zgodnie z opinią Wydziału powiatowego oświadczyła się Rada szkolna okręgowa za obniżeniem gminie Dubie

prestacyi z 180 zł. do wysokości 120 zł. rocznie. — Rada szkolna krajowa jest zdania, iż petycja ta zasługuje na uwzględnienie.

Wydział krajowy sądzi, że niżenie w tym wypadku prestacyi z 180 zł. do wysokości 160 zł. rocznie, odpowie względem słuszności.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Począwszy od 1. stycznia 1894 zniża się dotychczas uiszczone prestacye na płace nauczycieli gminom: Potutory pow. brzeżańskiego z kwoty 153 zł. 62 ct. na 120 zł., Koziary pow. zbaraskiego z kwoty 200 zł. na 150 zł., Falkenberg, pow. dobromilskiego z kwoty 109 zł. na 60 zł., Palczyńce pow. zbaraskiego z kwoty 95 zł. 97 ct. na 30 zł.; Dąbrowa powiatu chrzanowskiego z kwoty 167 zł. 14 ct. na 80 zł.; Mołodyńcze powiatu bobreckiego z kwoty 110 zł. na 90 zł.; wreszcie gminie Dubie z kwoty 180 zł. na 160 zł. rocznie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 21. kwietnia 1893.

Marszałek krajowy
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca
Antoni Chamiec w. r.
Członek Wydziału krajowego.